

MARILYNNE ROBINSON

háztartás

m MAGVETŐ
BUDAPEST, 2020

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:
Marilynne Robinson: *Housekeeping*
Farrar, Straus and Giroux, New York, 2005

Copyright © 1980 by Marilynne Robinson
All rights reserved
Originally published in 1981 by Farrar, Straus and Giroux
Hungarian translation © Szabadkai Bernadett, 2020

Bár Denvertől St. Paulig mindenhol írtak róla az újságok, a szó szoros értelmében nem volt látványos a baleset, mivel senki sem látta. Egy sötét, holdtalan éjszaka közepén történt a szerencsétlenség. A vonat, amely fekete volt, fényes és elegáns, és Tűzgolyónak hívták, félig már áthaladt a hídon, amikor a mozdony orral a tó felé fordult, aztán a vonat többi része is belecsúszott a tóba, ahogy menyét csúszik le a sziklán. Egy hordár és egy pincér, akik a fékezőkocsi végének korlátjánál álltak, és személyes dolgokról beszélgettek (távoli rokonok voltak), túléltek a balesetet, de semmilyen értelemben nem voltak igazán szemtanúk, annál a két egyaránt alapos oknál fogva, hogy a sötétség áthatolhatatlan volt, és hogy mindketten a vonat végén álltak és hátrafelé néztek.

Az emberek lámpásaikkal lementek a tóhoz. Legtöbbjük megállt a parton, majd egy idő után tüzet raktak. De néhány magasabb fiú és fiatal férfi kötelekkel és lámpákkal kísértált a vasúti hídra. Ketten vagy hárman bekenték a testüket gépszírral, kötélhámot kötöztek magukra, a többiek meg leengedték őket a vízbe azon a helyen, ahol a hordár és a pincér szerint a vonat elszüllyedhetett. Két perc után – stopperrel mérték – felhúzták a köteleket, és miután a bűvárok dermedt lábbal felmásztak a cölöpépítményen, kiszabadították és takarókba bugyolálták őket. A víz veszélyesen hideg volt.

Napkeltéig újra meg újra leengedték és felhúzták a bűvárokat. Mindössze egy bőröndöt, egy üléspárnát és egy fej salátát találtak. Néhányuknak úgy rémlett,

mintha roncsdarabok mellett úsztak volna el a víz alatt, de a roncsdarabok vagy újra lesüllyedtek, vagy tovább úsztak a sötétben. Mire felhagytak a remény-nyel, hogy utasokat találjanak, már nem volt mit men-teni, csak ez a három dolog maradt, és az egyik közü-lük romlandó. Azon kezdtek gondolkodni, hogy talán nem is itt hagyta el a vonat a hidat. Találgatták, ho-gyan mozoghatott a vízben. Sebessége ellenére lesüly-lyedt, mint egy kő, vagy súlya ellenére siklott, mint egy angolna? Ha tényleg itt futott le a sínekről, lehet, hogy jóval előrébb állt meg. De az is lehet, hogy megpördült vagy megcsúszott, amikor elérte a tó fenekét, hiszen a hídcölöpök elárasztott hegyláncok tetejére épültek, amelyek az egyik oldalon egy széles völgy falát képez-ték (volt még egy hegyláncolat harminc kilométerre északra, helyenként egy-egy hegytető szigetként lát-szott csak), a másik oldalon meredek sziklaként zu-hantak a mélybe. Ezek a hegyek egy másik tó partját is alkották, és könnyen morzsolódó kőből voltak, amit a víz formált és vágott meredekre. Ha a vonat átment a déli oldalra (a hordár és a pincér szerint így is történt, de addigra már nem nagyon hittek nekik), és megcsú-szott vagy egyszer-kétszer megpördült, tovább is zu-hanhatott, sokkal messzebbre.

Egy kis idő múlva néhány fiatalabb fiú felment a híd-ra, és ugrálni kezdett a vízbe, először óvatosan, aztán egyre szertelenebbül, sikongatva a félelemtől. Amikor a nap felkelt, a felhők felitatták a fényét, mint egy fol-tot. Hidegebb lett. A nap magasabbra emelkedett, és

az ég fényesen ragyogott, mint a bádog. A tó felszíne mozdulatlan volt. Ahogy a fiúk lába vizet ért, hasadás moraja hallatszott. Átlátszó jégdarabok himbálóztak a hullámokon, és amikor a víz újra megnyugodott, egymásba kapcsolódtak megint, mint egy tükör szétszóródott darabjai. Az egyik fiú vagy tíz méterre elúszott a hídtól, aztán tovább a régi tóba, fejjel lefelé úszott, a sziklafalon, a vak és élettelen kövön tapogatózva, a lábával nagyokat rúgva. De amikor hirtelen rádöbbsent, hogy hol van, megrémült, és felfelé lökte magát levegőért, s közben a lába súrolt valamit. Ahogy lenyúlt, a keze teljesen sima felületet érintett, amely a tó fenekével párhuzamos volt, de a fiú szerint vagy két méterrel magasabban lehetett. Egy ablak. A vonat az oldalon landolt. Másodszorra már nem tudta megérinteni. A víz a felszínre sodorta. Azt mondta, hogy az összes dolog közül, amihez hozzáért, egyedül az a sima felület nem volt benőve és nem is lengte körül valami laza iszapszerűség. A fiú ügyesen hazudott, magányos gyerek volt, határtalanul vágyott arra, hogy másoknak tetsszen. Történetét hitték is, meg nem is.

Mire visszaúszott a hídhoz, felhúzták, és elmesélte az embereknek, hol járt, a víz fakó és opálos lett, mint a kihűlő viasz. Remegések futottak végig rajta, amikor egy-egy úszó felszínre jött, s a vékony jéghártya, amely a beszakadt jég helyén keletkezett, friss volt, átetsző és fekete. Végül minden úszó visszatért. Estére a tó újra bezárult.

A tragédia nyomán három új özvegy lett Fingerboneban: a nagyanyám és egy öregedő testvérpár feleségei. A férjeknek méteráruboltjuk volt a városban. Ez a két idős hölgy több mint harminc éve lakott Fingerboneban, mégis elköltöztek, egyikük a férjzett lányához Észak-Dakotába, a másik valami rokont vagy ismerőst próbált keresni a pennsylvaniai Sewickley-ben, ahonnan annak idején férjhez ment. Azt mondták, többé nem tudnának a tó mellett élni. A szél is ezt a szagot hordja, az ivóvízben is ezt érzik, és nem tudják elviselni a szagát, az ízet, a látványát sem. Nem várták meg a búcsúztatást és az emlékkő felállítását, amikor három vasúti tisztviselő vezetésével rengeteg gyászoló és nézelődő gyalogolt ki a hídra, melynek két oldalára korlátot szereltek erre az alkalomra, és koszorúkat dobtak a jégre.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Szekszárdi Nyomda Kft.-ben, 2020-ban
Felelős vezető Vadász Katalin igazgató

Kontrollszerkesztő Orzóy Ágnes
Felelős szerkesztő Rostás Eni
Kézirat-előkészítő Schmal Alexandra
Korrektor Losoncz-Kelemen Emese
Műszaki vezető Takács Klári
A kötetet Pintér József tervezte
Kiadványszám 9053
Garamond betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3989 2